

(Br)Vcc. 09. 1959

HERBERT TINGSTEN

LIBERALT PERSPEKTIV

Fyra ledare i

DAGENS NYHETER

Särtryck ur Dagens Nyheter

21/12, 24/12, 27/12, 28/12 1958

Universitetsbiblioteket
LUND

LONGHORN UNIVERSITY LIBRARY

15818

000498562

Liberalt perspektiv

De svenska partierna företräder inte några väsentligt skilda åskådningar, det är ett faktum som vi ofta framhåvt i striden mot ideologisk dimbildning och försök till extrem propaganda i dess hägn. Konservatism, liberalism, socialism, dessa ord har alltid varit oklara, men de har under senare tid, i Sverige liksom i andra länder, blivit än mindre riktningsgivande och bestämmande än förr. Vi är alla konservativa, vi håller, även om vi tror på en världsfederation som den enda möjligheten att organisera freden, på den nationella gemenskapens värde och på ett starkt svenskt försvar. Vi är alla liberaler: vi tror på demokratin och på den enskildes medborgerliga och politiska frihet som riktpunkten för vårt arbete. Vi är alla socialister: vi anser sociala reformer, som ännu för några årtionden sedan ansågs utopiska eller orimliga, vara oeftergivliga, vi verkar för deras fullföljande i den sociala utjämningens tecken. Det är den svenska, det är den framgångsrika demokratins heder att vi kommit varandra närmare i ett skede av brytningar och omvälvningar, att fältet av gemensamma värderingar vidgats och att utrymmet för storslagna och bräckliga doktriner, för hets och konflikt mellan klasser och grupper, krympt samman genom reformarbete och upplysning.

Kan vi i ett sådant läge tala om ett liberalt perspektiv utan överdrift, utan själv motsägelse? Ja, det kan vi, om vi samtidigt erkänner att detta liberala perspektiv — även om folkpartiet står det närmast — inte är knutet blott till ett visst parti, att det i själva verket samlar, och mera medvetet än nu bör samla, medborgare inom skilda politiska riktningar. Det är ett perspektiv i samförståndets och de i huvudsak gemensamma värderingarnas linje, inte en stridsparoll som skiljer och förbittrar.

Liberalismen, till stor del i anda och sanning godtagen av partierna till höger och vänster, har främst förkunnat folkstyrelse med allmän rösträtt och ökad frihet för alla. Denna demokrati har länge ansetts ha nått sin fullbordan genom en parlamentarism som ger ett parti eller en tillfällig koalition av partier regeringsmakten och gör den folkvalda riksdagen till forum för strider och uppgörelser mellan alla partierna. Det är inte, anser vi, nog med denna form av demokrati. Genom statsverksamhetens utvidgning, genom partibyråkratiernas växt och ökade makt, genom den värdegemenskap som uppstått på de centrala punkterna har en utveckling av demokratin i nya former blivit på en gång önskvärd och politiskt möjlig. Demokrati innebär inflytande

för alla politiska riktningar, inte reellt värde för en riktning. Därför kräver den i ett skede då centrum i statsorganisationen är och måste vara regeringen att denna bildas av alla demokratiska partier, att samregeringen ersätter partiregeringen. På det sättet får alla göra sin röst hörd, alla får en del av bestämmanderätten inom det organ som främst företräder statens makt och statens enhet. Föresättningar för en sådan ordning finns just därför att motsättningarna minskats, att vi börjar få klart för oss att vad som enar är så mycket mer än vad som skiljer. Partibyråkraterna stretar — och ingenting är naturligare — emot en sådan utveckling; deras natur är att sträva efter maktens fullhet och söka rycka den från motståndarna. Men folket vill denna utveckling, det visar en rad undersökningar under mer än ett årtionde. Vi som står utanför partitjänsten vet att de professionella politikerna överdriver det skiljande, att det är en yrkessjukdom hos dem och att samverkan och uppgörelser kan och bör åstadkommas.

Men folket bör också i en genomförd demokrati ha mera makt än att rösta på partier. En överväldigande opinion kräver inte bara samregering, utan också utvidgning av folkomröstningen. Inte så att folkomröstningar i avsevärd utsträckning skall träda i stället för regerings- och riksdagsbeslut, men så att folket ibland, i frågor som angår oss alla, skall få rätt att säga sin mening med förpliktande kraft. Medborgarna skall inte bara bli väljare av sina herrar, de skall få den eggelse som följer av skyldigheten att fundera på en sakfråga, att ta ställning till en sådan

fråga. Då blir ett folk myndigt och fritt, inte en massa, som med taktiska finter och ohållbara utfästelser drivs att välja mellan tävlande byråkratier.

Friheten är inte bara politisk. Utan ett mått av välbstånd och av trygghet finns inte frihet i den privata, mänskliga meningen — fritid, skilda ekonomiska möjligheter, frånvaro av det slags oro och ångslan som beror av yttre och sociala ting; vi vet väl att oro och ångslan aldrig kan förintas av samhället, att den är allas vår arvedel, vår sorg och vår ära. Vad vi kan göra måste vi göra. Därför måste socialpolitiken upprätthållas och fullföljas. Mycket har gjorts, arbetslöshet och sjukdom är inte samma skräck som förr, välbståndet har stigit, de låga lönernas och den långa arbetstidens förnedring är borta. Men mycket är kvar att göra. På en rad områden — fängvård, vård av sinnessjuka, fostern av de unga, brottslighetens bekämpande — behövs utbyggnad och nya grepp, och här måste målet i sällsynt hög grad vara gemensamt för oss alla. De gamla är inte tryggade genom folkpensionerna; på några tusen kronor om året kan inte i våra dagar mannen och hustrun leva anständigt på sin ålderdom. Därför krävs en pensionsreform som ger trygghet och det är skam om partierna inte kan enas om en sådan reform.

Staten har givit ökad frihet genom sociala ingrepp, och den måste fortsätta att göra det. Men vi behöver frihet inte bara av staten, utan också från staten. I sin strävan att ordna och hjälpa får inte statsstyrelsen bli en förmyndare och människorna omyndiga. På den vägen möter

inte bara ofrihet, utan minskat välstånd; gammalliberalismen, med sin tro på företagarens mer än människans frihet, är död, men tron på självverksamhet inom trygghetens ram som grundval för välståndssökningen lever. Det finns mycket av statsdirigering och tjänstemannakontroll som behöver och kan undanröjas. Framför allt måste vi bekämpa den gammalsocialism som i motsats till gammalliberalismen ännu lever kvar i illusionism och extremism, tron att förstatligandet, socialiseringen leder fram till det goda samhället och det goda livet. Socialiseringen betyder inte bara att den enskilda människans frihet i arbete och yrke förtvinar, den betyder också den politiska frihetens under-

gång. En i denna mening socialistisk styrelse blir, skrevs för snart hundra år sedan, "ett olidligt tyranni av samma slag som i det gamla Peru; ett tyranni under vilket det stora flertalet människor, styrda av tjänstemän i olika grader, kontrollerade i sitt liv ute och hemma, skulle arbeta för att upprätthålla den organisation som behärskar dem och för sig själva endast få behålla det för uppehållet nödvändiga". I dagens Ryssland och Kina ser vi denna profetia i uppfyllelse.

Från de allmänna utgångspunkter som här angivits skall vi under de följande veckorna i ett antal artiklar diskutera den politiska situationen i Sverige och i den moderna demokratin.

Samling eller klara linjer

Debatterna i riksdag, radio och press under senare år företer ett ledmotiv som efter hand blivit välkänt för oss alla. Partierna begär klara linjer av motståndarna. Vad vill egentligen regeringen, frågar oppositionen; vad har oppositionen för alternativ att bjuda på, svarar regeringen. Denna jakt efter klara linjer hos andra fortsätter parti för parti; man "efterlyser", som det heter i parlamentariskt språkbruk, från socialdemokraterna vad folkpartiet vill och tvärtom, från centern vad högern vill och tvärtom, och så går snärjandet vidare mellan partierna. Men själv kan vederbörande partiledning inte ge klara linjer, detta är förutsättningen för att spelet skall kunna fortgå. Kraven på klarhet om-

växlar med uppvisningarna i oklarhet. Att hitta paroller som låter bra men inte säger något blir i detta läge något väsentligt, ja, det väsentliga, i den politiske ledarens propagandistiska utrustning.

Undantag finns, kan det synas, men dessa undantag är skenbara. Socialdemokratin har ett program som på en rad punkter innehåller långtgående och någorlunda bestämda fordringar; här talas fortfarande om förstatligande i stor stil och, för att nämna i vår ekonomiskt-socialt fixerade miljö skäligen ovidkommande ting, om republik och statskyrkans avskaffande. Det vore dock, som var och en vet, att göra regeringspartiet grovt orätt om programmet betraktades som be-

stämmande för politiken. Tvärtom: programmet är relikter från ett ideologiskt förflutet, det begagnas på sin höjd som utgångspunkt för en icke förpliktigande förkunnelse vid festliga tillfällen, att dra fram det vid val och i praktisk politik vore ett befängt infall hos en ledande partiman. Att programpunkterna stått där så länge utan att man gjort något åt dem har tvärtom av kloka och tränade politiker anförts som bevis för att kraven inte bör tas på allvar och att de alltså inte bör verka oroande.

Inom högern, yttergruppen inom oppositionen, förekommer något liknande. Här är det inte fråga om gamla och halvt bortglömda vildheter, utan snarare om en ny emission av tvivelaktiga papper. Man ger väldiga utfästelser beträffande skatternas nedskärning och utgifternas sänkning; medan socialdemokratin i sitt ålderdomliga program vådjar till ett proletariat som inte längre existerar, vänder sig högern till vad den kallar den vanliga människan, folk som har det någorlunda bra och vill odla sin trädgård, sitt företag eller sin tjänst utan att bry sig om andras bekymmer. Men över högerens skickliga och ofta våldsamma propaganda ligger det samma brist på realitet som i det socialdemokratiska programmet, ehuru av annat slag. Man vet att man kan få röster, men inte makten, på det sättet. Högern kan bli en smula starkare, den kan aldrig få majoritet för sina i välfärdssamhället extrema och vad den tekniska utformningen angår sudriga paroller. Den kan inte vänta sig mer än sådana vinster som ger litet större möjligheter vid uppgörandet av kompromisser,

den kan se röstetalen stiga utan att någonsin hoppas på seger.

De båda mellanpartierna är helt naturligt bäst avpassade för den oklarhet som är den svenska politikens signatur. Centern kräver fördelar (eller enligt dess egen terminologi rättvisa) för den sjunkande jordbrukarbefolkningen; i övrigt nöjer den sig med plattheter. Folkpartiet har en kärna av liberal och demokratisk idealism som sannolikt är något starkare än inom andra partier, men i övrigt söker det röster genom allmänna uttrycksätt och kritik av omgivningen; det faller tillbaka på värderingar som av nästan alla är godtagna, och dess programmatiska försök utmärkes främst av fruktan för att väcka de slumrande björnarna vid vägkanten.

Är denna utveckling, denna situation farlig? Ja, utan tvivel från en viktig synpunkt. Då saken är så mager, frodas taktiken. Då en ny fråga kommer upp gäller det att manövrera till de andras nackdel, att finna en god plattform för parlamentariskt spel och röstvärkning. Det gamla ideologiska språkets alla resurser mobiliseras för att ge sken av stora bataljer på ett fält av ödslig stillhet. Man måste propagera, generalisera, överdriva, idealisera; skiljelinjerna måste ritas med grova streck för att inte folk skall märka att vi i det väsentliga är ense. Gesterna förblir våldsamma, trots att motsättningarna förtvinat.

Men om den utjämning som ägt rum erkännes och godtages, kan den leda till en politisk nyorientering av omätligt värde. Oklarheten blir hälsosam om man begriper och fastslår att dess

bakgrund är en utbredd enighet och att denna enighet inte bör döljas eller undvikas, utan bli den medvetna grundvalen för det politiska arbetet. Om politikerna ser sig själva och varandra inte främst som konkurrenter om röster, utan som medarbetare vid utbyggnaden av den svenska demokratin, är förvandlingen där. Pensionsfrågan, arbetslösheten, de nya skatteproblemen, dessa och andra frågor är sådana där man inom en vid ram har samma allmänna önskemål, där uppgörelser därför borde vara möjliga, där de skilda partiernas särme-

ningar borde kunna bidra till att lösningen blev både god och godtagen och därför i tillämpningen effektiv. Vad som behövs är inte förhandlingar om ett gemensamt program för en lösning; sådana förhandlingar utlöser omedelbart det begär till taktik och manövrer som är politikens förbannelse. Vad som behövs är att man i insikt om de enande värderingarnas omfattning och betydelse beslutar sig för samverkan i känsla av att frågorna kan lösas och i allas intresse måste lösas. Det är under aktivt samarbete som gemenskapen får form.

Majoritetsparlamentarism

Sedan hösten 1932 har socialdemokratin, med undantag för sommarmånaderna 1936, innehaft regeringsmakten eller i varje fall varit det starkaste partiet i regeringen. Men under många år begränsades eller beslöjades partiets maktställning av skilda omständigheter. Den stora framgång för en positiv krispolitik som 1933 års uppgörelse innebar vanns under samverkan med andra grupper, främst bondeförbundet. Efter 1936 års val etablerades först samarbete mellan de båda för uppgörelsen ansvariga partierna, sedan, under världskriget, samarbete mellan alla demokratiska partier. Först med samlingsregeringens upplösning efter krigets slut blev därför det socialdemokratiska väldet klart markerat; därtill bidrog partiets frammarsch under kriget och dess framförande av ett radikalt, av socialiseringstendenser präg-

lat program i samband med regeringsskiftet på sommaren 1945. Att slå tillbaka socialiseringskraven och begränsa statsingripandet blev den borgerliga oppositionens huvuduppgift. I huvudsak lyckades, vilket man alltför ofta förbiser, oppositionen i denna uppgift; socialdemokratin gick tillbaka, och under inflytande härav och av den snabba välståndshöjningen avskrevs de extrema punkterna i efterkrigsprogrammet och fantasierna om en skördetid i socialismens tecken.

Denna utveckling bekräftades då bondeförbundet engagerades som stödparti i regeringen hösten 1951. Socialistisk politik i mera egentlig mening kunde inte föras i allians med bondepartiet; snarare fick denna allians tjäna som alibi för socialismens uppgivande. Men själva det socialdemokratiska partiets maktställ-

ning syntes inte allvarligt hotad genom koalitionen. Bondeförbundet, en korsning mellan parti och påtryckningsgrupp, kunde vinnas genom förmåner in natura, inte alltför dyra att betala för en industrialism i blomstring och expansion. Därför kunde föreställningen leva kvar att den egentliga uppdelningen var i borgerliga och socialdemokrater, att koalitionen var en parentes i utvecklingen, och denna föreställning stimulerades ytterligare då koalitionen på hösten 1957 bröts sönder och den gamla frontställningen ånyo betonades.

Bygger vi på denna föreställning, finns blott två på de särskilda valutslagen beroende lösningar av regeringsfrågan: socialdemokrati eller borgerlighet. Vid upplösningvalet i juni i år dominerade denna frågeställning. Valjarnas svar slog rekord i otydlighet; vi fick den nuvarande andra kammaren med 116 mot 115, i realiteten på grund av talmannens tvungna neutralitet 115 mot 115. Intet är naturligare än att man i detta läge omprövar själva frågeställningen, själva föreställningen om en dominerande motsättning mellan borgerliga och socialdemokrater.

Enligt vår uppfattning är denna föreställning — har länge varit — på en gång farlig och föråldrad. Farlig därför att dess konsekvens under överskådlig tid framåt blir att det viktigaste statsorganet, regeringen, behärras av ett parti eller en koalition som representerar omkring hälften av väljarna. Att inom denna tid vare sig de borgerliga eller socialdemokraterna skulle nå en stark och stabil majoritet är osannolikt, för att inte säga otro-

ligt. En parlamentarism med 51 procent mot 49 bland folket och regeringsmakt för de 51 procenten är en begränsning av demokratin, samtidigt som den begränsar statsstyrelsens auktoritet. Farlig också därför att en sådan uppdelning medför en konstlad skärpning av motsättningarna; det blir nödvändigt för de om ett par procent marginalväljare stridande grupperna att överbetona konflikterna, att mer än politiken alltid kräver hemfalla åt hets och demagogi.

Föråldrad är föreställningen helt enkelt därför att det inte för närvarande finns bestämda och generella skiljelinjer mellan borgerlighet och socialdemokrati. För tio eller tolv år sedan kunde man under ett kort skede på grund av socialdemokratis tillfälliga och av några få doktrinärer och opportunister framdrivna radikalisering med ett visst fog tala om sådana skiljelinjer; nu kan man det inte. Vad vi står inför är nödvändigheten av att lösa en rad invecklade ekonomiska problem, där insikter och realism, inte ett skuggspel med avdankade ideologier, är vad som krävs; vi är också förpliktade att utbygga välfärdssamhället på skilda områden, utifrån värderingar som omfattas av en överväldigande majoritet. I dagens läge är vi väl alla medvetna om att partierna inte med stöd av vissa begreppssystem och teorier går till ställningstagande i de enskilda fallen; de söker tvärtom med möda efter positioner, påverkade av sakliga överväganden, av hänsyn till sina traditionella klientel, inte minst av den taktik för vilken utmanövrering av motståndaren och vinnandet av röster är visdomens kulmen.

Till dessa skäl mot tron på alternativen socialdemokrati och borgerlighet kommer efter årets båda val ännu ett. Folkpartiets stora framgångar 1948 betingades av partiets klara och skickliga kritik av den efter världskrigets frambrytande gammalsocialismen — med dess krav på förstatligande och statsdirigering — men partiet företrädde tillika under sin nye ledare en utpräglad socialpolitisk radikalism. Det borgerliga alternativet tedde sig vid denna tid, och under de tio år folkpartiet bevarade sin starka ställning, närmast som en styrelse av folkpartiet, med stöd av de två andra borgerliga partierna.

Med högerns (och centerns) framgångar i år har bilden förändrats. Folkpartiet har förlorat ledningen inom oppositionen och samtidigt har dennas splittring i de aktuella frågorna framträtt tydligare än förut. Det finns i dagens läge inte skäl att påstå att folkpartiet står högern närmare än det står socialdemokratien, att det, för att begagna klichéer, är mera ett borgerligt parti än ett vänsterparti. Därmed är även den partipolitiska grundvalen för den här diskuterade föreställningen om majoritetsparlamentarism med socialdemokrati och borgerlighet i växling undergrävd.

Regeringsfrågans lösning

I debatten om regeringsfrågan har en rad skilda och delvis egenartade lösningar förordats. En framstående liberal, Gustaf Andersson i Rasjön, har rent av rekommenderat en återgång till minoritetsregeringar av 1920-talets modell; därigenom skulle, anser han, en stärkning vinnas av riksdagens makt på regeringsmaktens bekostnad. Men detta förslag förbiser att statsverksamheten i vår tid kräver en starkare regering än tidigare och att den utskottsparlamentarism som präglade den svenska demokratin för trettio år sedan inte duger i en tid då redan inom den första statsmakten uppgörelser behövs för att skilda riktningar skall få medinflytande i styrelsen. Det förbiser också de många svagheter som vidlådde minori-

tetsparlamentarismen och som, då den rådde, ledde till ständig kritik och ständiga krav på en mera ledande och mera stabil regering. Under tiden mellan den demokratiska parlamentarismens fullständiga genomförande med förstakammarreformen 1918 och den socialdemokratiska ministärens bildande år 1932 hade vi inte mindre än nio klart skilda regeringar; varje andrakammarval ledde till regeringsskifte, och hårtill kom en rad regeringskriser på grund av motsättningar mellan ministären och riksdagsmajoriteten (1923, 1926, 1930). Den hoppande parlamentarism eller tyngdpunktsparlamentarism som med en viss framgång praktiserades av C G Ekman (1926—1928, 1930—1932) kan inte gärna komma till använd-

ning, då omkring halva riksdagen består av ett parti, socialdemokratin, som i ett sådant läge måste stå i principiell opposition. Nej, en återgång till detta system är lika litet önskvärd som möjlig att realisera.

Det har också talats om nya koalitioner med socialdemokratin som bas, närmast om att folkpartiet — liksom tidigare bondeförbundet — skulle inträda som partner eller stödparti till det starkaste partiet. En sådan lösning ligger förvisso inom rimlighetens gräns, men det är naturligt om den betraktas med tvekan eller ovilja särskilt inom folkpartiet. Den ofrivilliga reningsprocess som detta parti genomgått vid de båda valen i år skulle, befarrar man, fortsätta om partiet i allians med socialdemokratin utsattes för skärpta angrepp från högern och centern. Partiet skulle riskera ytterligare förluster, och dess möjlighet att återvinna det förlorade skulle inte vara densamma som centerns efter dess koalitionsexperiment — ty centern har en klasspolitisk förankring som saknas hos folkpartiet. Även om en uppgörelse mellan folkpartiet och socialdemokratin i pensionsfrågan är tänkbar — och enligt vår mening borde komma till stånd så snart som möjligt — stöter en uppgörelse i de ekonomiska och statsfinansiella frågor som på senaste tiden trängt i förgrunden sannolikt på ungefär lika stora svårigheter dem emellan som en uppgörelse mellan alla de demokratiska partierna; kanske större, eftersom de andra borgerliga partierna utanför regeringen står redo att taktiskt utnyttja eftergifter från folkpartiets sida.

Efter denna genomgång av olika möjligheter återkommer vi därför till den lösning som förut av mera allmänna och principiella skäl motiverats: samregeringen. Vilka är hindren, vilka är utsikterna till denna av en bred folkopinion önskade styrelseform?

Det starkaste partiet har helt naturligt visat den minsta benägenheten att medverka till en samregering; varför avstå från en del av makten om man kan helt behålla den eller till även tyrs klara sig genom en tillfällig koalition med ett stödparti? Inför de kristendenser som nu framträtt, inför risken att inte kunna bemästra svårigheterna eller att bära ansvaret för impopulära beslut — ty sådana lägen kräver impopulära beslut — borde emellertid en nyorientering inom socialdemokratin vara att räkna på. Partiet kan inte, det visar den trots allt begränsade framgången i år, hoppas på att åter erövra en dominerande ställning, det har avvecklat sina ideologiska och även inom den egna väljarkåren kritiskt sedda planer från efterkrigstiden; därför vore ett varaktigt samarbete med andra partier naturligt, likaväl som ett tillfälligt samarbete är taktiskt eftersträfvansvärt.

De andra demokratiska partierna har, om också med olika styrka och bestämdhet, uttalat sig för samverkan i regeringsställning. Men detta har ofta skett på ett sådant sätt att samlingsstanken får en bismak av taktik och propaganda. Låt oss vara eniga på min linje, denna tanke som är nästan älsklig i sin naiva bedräglighet, har skymtat, ja, nära nog klart utsagts, i samlingsparollerna. Leve samrege-

ringen, om den styr som vi vill! Tänker man på den linjen, ser man i samregeringen en metod att få makten utan majoritet, är det självfallet omöjligt att komma någonvart. Men vi är övertygade om att många partimän ser saken från ett vidare perspektiv, att de tror på samregeringen som en konsekvens av värderingarnas gemenskap och som en grundval för uppgörelser och ömsesidiga eftergifter. Endast om den synpunkten blir förhärskande kan det stora försöket lyckas.

Den största svårigheten inställer sig för ytterpartiet inom oppositionen, högern. Detta parti har vid en rad val gått framåt genom en missnöjespropaganda som utan att bestämt ta avstånd från välfärdstanken utnyttjat den irritation denna samhällsform måste framkalla. Men högerledningen måste vara medveten om att denna agitation kanske kan föra till nya segrar, men aldrig till seger. Det är i sådana fall inte det första, utan det sista steget som kostar, och detta sista steg, en högermajoritet, kommer hr Hjalmarson aldrig att lyckas med; säkerligen kan han ej vinna mer än ytterligare några röstprocent. Än viktigare är att högern, den nationella tankens målsman framför andra i svensk

politik, måste känna sig förpliktad att medverka till en samling, som jämväl innebär att partiet kan främja sina viktiga syften, särskilt i försvarsfrågan, även om det måste ge avkall på andra, mindre centrala krav.

För alla partierna måste samregeringen vara oroande, därför att den förutsätter och framför allt efter hand måste medföra en psykologisk förändring; man står inför en operation som gör en själv annorlunda. Nu gäller det att överdriva vad som skiljer, att begagna varje tillfälle att hetsa och misstänkliggöra, att manövrera som mot en fiende på ett slagfält, att så långt möjligt se motståndarna som taktiker och skojar — och under kampens gång blir synen riktig, ty i detta klimat frodas filurerna. Då, under en samregering, måste man söka förlikning i stället för process, behandla de andra med en viss respekt och förståelse, till och med inse att motståndarna trots sina konstigheter i regel är välmenande och hyggliga människor. Men politik är anpassning, politiker är människor vana att anpassa sig, och erfarenheten visar att inom detta yrke vägen inte är lång från fiendskap till uppskattning.

DAGENS NYHETER

— Sveriges mest lästa morgontidning —

LUNDS UNIVERSITETSBIBLIOTEK

15000

600872201

DN:s tr. Civillavd. Sthlm 1959

NIV BIBLIOTEKET

28. JAN 1959

LUND